

Akácnevelés — irányzatok, eredmények

Az OEE Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa márciusi rendezvénye

Az Erdészeti Információs Központ baráti hangulatú rendezvény színhelye volt március 27-én, melyet dr. S. Nagy László elnök nyitott meg és fiatal művészek varázsoltak még színesebbé.

Dr. S. Nagy László elnök megnyitja a rendezvényt

A „Gyökerek és Lombok” életrajz-, életútsorozat kilencedik köteténél tartva, annak bemutatójával kezdődött a „rangos” esemény. (Ld. Nagy László főszerkesztő beszámolóját az áprilisi lapszámban). Ebből az alkalomból az Egyesületünk büszkeségeként emlegetett Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár örvendetes gyarapodásáról is hallhattak az igen szép számban megjelent résztvevők.

Tanúi lehetnek annak is, amikor a szilvásváradai erdészeti múzeumban őrzött, 1847-ben megjelent kétnyelvű szakkönyv hasonmás kiadását átvehette dr. Sárvári János, könyvtárunk őre.

A gazdag programból nem maradhatt el a szakmai tartalom sem, hiszen napirendre került a szakmai és laikus közönséget is foglalkoztató akác témakör. Foglalkoztunk a faj kritikusá vált sajátossága mellett a sok előnyös tulajdonságával, amely mellett a gyorsan növekvő kemény lombos faj hasznossága mértéktartóan kezelendő. Az előadás-hoz kapcsolódva, a Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa (továbbiakban: Tanács) elnöke fogalmazta meg gondo-

latait, „Az akác mint a magyarság fájának bontalansági kérdése” címmel.

A Tanács az Alapszabályban foglaltaknak megfelelően elfogadta szervezete korszerűsítését tartalmazó „működési rendjét” amelynek figyelembevételével rendezte a tagság sorait.

A kötetben szereplők megemlékezése és a könyvtárunk őrének rövid tájékoztatója után, Schmotzer András szeniortársunk, a Szilvásvárad Zilahy Aladár Erdészeti Múzeum vezetője tolmácsolta, Dobre-Kecsmár Csabának, az Egererdő Zrt. vezérigazgatójának szívélyes üdvözlését tolmácsolta. A vezérigazgató baráti hangú levelének felolvasását követően átadta dr. Sárvári Jánosnak, a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár őrének, a Tomascsek Ede által Budán 1847. évben kiadott „Erdőkormányzat és Kiszámítási Kulcs” című könyv hasonmás példányát. E könyvritkaság történetéhez hozzátartozik, hogy 2013 szeptemberében, a Szeniorok látogatást tettek a Szilvásváradon levő Zilahy Aladár Erdészeti Múzeumban. Az egyik kiállítási tárolóban akadt meg dr. Király Pál szakértői szeme a fent említett érdekes könyvön, amelyet a kiadó „az erdészeknek minden ágáboz általában, de különösen földesurak, erdőbirtokosok és fakereskedők számára” ajánlott.

A múzeumvezető ismeretei szerint ez a kiadvány másutt eddig nem tűnt

Dr. Sárvári János a reprint kötetet a kezében

fel. Feltételezhető, hogy a múzeum névadója gyűjtötte be. A kincset érő könyv felfedezése fölötti öröm és az Egererdő Zrt. áldozatvállalása eredményeként születtek meg a hasonmás példányok. Schmotzer András szeniortársunk a könyv átadásakor köszönetet mondott dr. Sárvári Jánosnak, aki vállalta a kötet további gondozását.

A rendezvény második felében a szeniorok szakkérdéseket tárgyaltak. A szakmai program dr. Bach István előadásával kezdődött: „Az akác fajtacsoporthoz bemutatása és értékelése, akácnevelés újabb irányzatai, eredményei” címmel.

Joggal tehetné fel bárki a kérdést, hogy a szeniorok miért éppen most érdeklődnek a felől, hogy Magyarországon, és Európában van-e létjogosultsága az akácnak. Talán elsősorban azért, mert a múlt század második felében a szükségszerűség e korosztály tagjait juttatta a legtöbb gyakorlati tapasztalathoz és érveket kíván felmutatni azokkal szemben, akik e faj szerelnék jelentősen visszaszorítani térségünkben és hazánkban is. A szeniortársak remélik, hogy – addig is, amíg az egyeztetett véleményüket kinyilvánítják – eljön az az idő, amikor erdészeti szakkérdésekben erdészek dönthetnek.

A szeniorok az akácnevelés gyakorlati eredményeit figyelemmel kísérve 2011 júniusában dr. Kapusi Imre kollégánál Tibolddarócon és Kácson – többek között – megtekintették az akác klónarchívumot, az energia célú akác-termesztés alapját is szolgáló további nevelések kiinduló törzsanyagát. Ott találkoztak először Németh Jenő kollégánkkal, a Silvanus Csoport Kft. tulajdonosával és ügyvezető igazgatójával, aki Szabó Gábor munkatársával bemutatta a 'TURBO' akácfaajtát és a Salix 'EX-PRESS' igen gyorsan növekvő fűzfajtát.

Az elmúlt hónapokban kaptunk híreket az Új Széchenyi Terv Gazdaságfejlesztési Operatív Program keretében megvalósított „Magtermő törzsültetvény és termelési rendszer kifejlesztése kiemelkedően nagy hozamú, magról jól örökítő, gyorsan növekvő 'TURBO' akác törzsfa klónokkal, energiaültetvények és produktív erdők szaporítóanyagának ellátásához” című projekt zárórövidítéséről. Az Erdészeti Lapok márciusi számában pedig Szabó Gábor közölte

A Tanács tagjai az akácelőadást hallgatják

le a 'TURBO' akác magtermesztő ültetvény létesítésének célját és eredményeit. A tudományos igényességgel kidolgozott szakmai tájékoztató részletesen beszámol az akácnevelésben elért kutatási és gyakorlati eredményekről. Ezért tájékoztatónkban – óvakodva a szakmai híryanag megismétlésétől – csak a témakörben való eligazodáshoz szükséges részletességgel próbáljuk visszaadni dr. Bach István, a mezőgazdasági tudomány (erdészet) kandidátusa, a NYME Erdészeti Szaporítóanyag-gazdálkodási és Ültetvényes Fatermesztési Kihelyezett Tanszék, valamint a Silvanus Csoport Kft. erdészeti genetikai szaktanácsadója előadásának mondani-alóját.

Az előadás bevezetőjében a résztvevők megismerhették az alábbi táblázatban szereplő adatokat. Az akácnevelés történeti áttekintése során előadónk megemlékezett *Fleissmann Rudolf*-nak a két világháború között folytatott munkásságáról, majd az Erdészeti Tudományos Intézet kutatóiról: *Dr. Kopecký Ferenc*, *Dr. Szőnyi László*, *Dr. Marjai Zoltán*, *Keresztesi Béla* akadémikus, *Dr. Kapusi Imre* és *Dr. Rédei Károly* kutatási eredményeiről. Az erdőgazdálkodási gyakorlatból sok-sok nevet kellett volna még megemlítenie, akik közül kiemelte *Dr. Szemerédy Miklós*, *László Sándor* és *Katby Sándor* szakmai munkáját és eredményeit. Az akácnevelés lehetőségeiről, sokoldalú eszköztáráról

és a nemesítési eljárásokról hallottunk a folytatásban. Adatokkal és képekkel mutatta be a különböző céllal nemesített akácklónokat, magtermesztő ültetvényeket (árboac akác, ultrarövid vágásfordulójú akác stb.) és a nemesítés főbb szakaszait, az extra nagyméretű csemeték kiválogatásától az utódvizsgálatokig.

A hajdúhadházi utódvizsgálat esetében például 6 éves korban 28%, 10 éves korban 57% többlehozam mutatható ki. Ízelítőt kaphattunk a 'TURBO-OBELISK' vegetatív szaporítású fajtacsoport jellemzőiről, a nagy fatömeggel társuló, kitűnő – az árboac akácéhoz hasonló – alakú tulajdonságairól. A fajtacsoportnál, az árboacakáchoz mérhető – azt közelítő – törzsmínőség mellett 18 éves korra olyan fatömeget lehetett mérni, amely az árboacakácosok esetében csak 25-35 éves korra várható.

Az akác nemesítésének fő bázisa hagyományosan az Erdészeti Tudományos Intézet, de az utóbbi időben bővült a nemesítők köre a NYÍRERDŐ Zrt.-vel és a Silvanus Csoport Kft.-vel. Jelenleg hét államilag elismert akác fajta van köztermesztésben: 'Appalachia', 'Jászkeséri', 'Kiskunsági', 'Nyírségi', 'Rózsaszín AC', 'Üllői', 'Zalai' (valamennyi ERTI fajta). Folyamatban van a vizsgálata további 15 elismerésre bejelentett fajtajelöltnél: Bejelentés előtt áll az 'Obelisk' fajtasorozat várhatóan 4-6 fajtajelölte, melyek a 'Turbo' fiatalkori gyors

tömegtermelésre szelektált magtermesztő ültetvény utódvizsgálataiból kiválasztott jó alakú és gyorsan növekvő klónok. A vegetatív fajták szaporítása az elmúlt tíz évben némi kilengéssel 50-150 ezer között alakult. A 'Turbo' plantázsból 30 hektár létesült 2013-ban, az 'Obelisk' sorozatból pedig mintegy 35 ezer vegetatív csemete várja a továbbnevelést vagy a kísérletbe kiültetést.

Az előadást követő konzultációban *dr. Szász Tibor*, *dr. Marjai Zoltánné*, *Barátossy Gábor*, *dr. Szikra Dezső*, *dr. Ádámfi Tamás* szeniorársak segítették a közös véleményformálást. Az ülés utolsó napirendjeként a Tanács elfogadta működési rendjét, majd az új működési rendben szabályozott módon kiegészítette a törzstaglétszámot, és szokásos módon köszöntöttek az aktuális név- és születésnaposokat.

Dr. Bach István

A rendezvény zárásaként az elnök a szeniorok nevében is megköszönte a könyvbemutató során is közreműködő Regélő énekegyüttes *Szép Ibolya*, *Szabó Gyula*, *Berekméri Huba*, *Kurkó József* tagjainak művészei élményt nyújtó zenei programját, a rendezvényt végigkísérő szavalataikat, mellyel ünnepi rendezvényüket ékesítették. És végül, de nem utolsósorban köszönetet mondtak Németh Jenő cégtulajdonos igazgatónak, aki mindennek a megvalósulását önzetlenül támogatta.

Dr. S. Nagy László
elnök
Halász Gábor
titkár

Forrás: NÉBIH Erdig 2013 Leporellő	Összes		%	Akác
Erdőterület	2,0556 MIO ha		24	0,493344 MIO ha
Élőfakészlet	366 MIO m ³		13,5	49,41 MIO m ³
1 ha-on átlagosan	178,1 m ³			100,2 m ³
Növedék	13 MIO m ³		24,6	3,198 MIO m ³
Élőfakészlet "tőke" éves hozama	3,6 %			6,5 %